

Vårt datum
2019-10-29

Vår Referens
Per Everhill
per.everhill@tekniskaverken.se
013-20 83 08

Ert datum/Your date

Er referens/Your reference
12019 / 01809 /E

Infrastrukturdepartementet

i.remissvar@regeringskansliet.se
filip.vestling@regeringskansliet.se

Remissyttrande Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30)

Tekniska verken i Linköping Nät AB (Tekniska verken) önskar genom detta remissyttrande lämna förslag och synpunkter på betänkandet *Moderna tillståndsprocesser för elnät (SOU 2019:30)*. Avseende de delar av betänkandet som inte kommenteras hänvisar vi till vår branschorganisation Energiföretagen Sveriges svar.

Tekniska verken äger, förvaltar och utvecklar elnäten i två koncessionsområden (LNK samt KHB som geografiskt i huvudsak överensstämmer med Linköping respektive Katrineholms kommun). Verksamheten bedrivs i två separata aktiebolag. Genom majoritetsägande i Mjölby-Svartådalen Energi AB ingår också elnätet i Mjölby (Koncessionsområde MBY) i koncernens verksamhet. Sammanlagt har koncernen har strax över 100 000 elnätskunder.

Sammanfattning

- Tekniska verken vill understryka behovet av skyndsamma reformer för effektivare tillståndsprocesser i ljuset av problematiken med lokal kapacitetsbrist.
- Tekniska verken bifaller betänkandets förslag att krav på leveranssäkerhet i föreskrifter inte bör utformas strängare än vad som följer av ellagen.
- Tekniska verken kan se praktiska fördelar med undantag från koncessionsplikten i specifika fall. Dessa behöver emellertid vara tydligt begränsade avseende utbredning, typ av nät och möjlighet till överföring för annans räkning.
- Vid undantag från koncessionsplikt måste totalförsvarsaspekter beaktas.
- Angående samredovisning är det viktigt att möjligheten till särredovisning kvarstår.
- Lokala driftförhållanden måste beaktas vid givande av områdeskoncession för regionnät.

Generellt om betänkandet

Tekniska verken anser att huvuddelen av förslagen i utredningen är bra och kommer att leda till effektivare tillståndsprocesser för elnätsutbyggnad. Värt att notera är att utvecklingen avseende risk för kapacitetsbrist ökat snabbt det senaste året varvid vi vill accentuera vikten av att föreslagna reformer införs skyndsamt. I skrivande stund pågår ett initiativ från Energiföretagen Sverige kallas "Samling för nätkapacitet". Inom ramen

för initiativet samlas en rad olika aktörer med intresse för nätkapacitetsfrågan för att gemensamt arbeta fram förslag till dess lösning. Resultatet av arbetet presenterades i början av oktober och innehåller många förslag som bör beaktas av utredningen.

Leveranssäkerhetskrav

Tekniska verken bifaller betänkandets förslag att krav på leveranssäkerhet i föreskrifter inte bör utformas strängare än vad som följer av ellagen. Detta riskerar felprioriteringar avseende elnätsutbyggnaden och förstärkningar som inte efterfrågas av kund.

Utökade undantag från koncessionsplikt

Tekniska verken noterar liksom utredningen ett ökat intresse för nätutbyggnad med undantag från koncessionsplikt. Frågan drivs exempelvis av fastighetsägare som önskar överföra solelsproduktion mellan närliggande byggnader. Tekniska verken kan se praktiska fördelar med undantag i specifika fall. Det kan exempelvis handla om vissa ledningar i direkt koppling till egen elanvändning, exempelvis inom vindkraftsparker. Det kan också handla om gynnande av samhällsnyttig infrastruktur som ledningar för anslutning av laddstationer. För att inte riskera att underminera den generella koncessionsplikten är det viktigt att dessa undantag tydligt begränsas avseende:

- Begränsad utbredning & väl avgränsat område
- Endast vissa typer av nät & vissa typer av områden
- Överföring även för annans räkning endast i vissa särskilt angivna undantagsfall

Ett exempel på nät lämpligt för utökade undantag är belysningsnät i förändring. Idag är rena belysningsnät undantagna från koncessionsplikt. Utvecklingen går emellertid mot att belysningsnät blir multifunktionella med anslutning av exempelvis WIFI-sändare, elbilsaddare, styrenheter och trafikräknare. Även om det ett sådant nät inte längre är ett rent belysningsnät är det lämpligt med ett undantag som främjar ett effektivt samutnyttjande av befintlig infrastruktur. Samtidigt kan utvecklingen i ett elnät gå från att vara lämpligt för undantag till att inte vara det. Det kan exempelvis handla ett icke-koncessionspliktigt elnät i en vindkraftpark där det av någon anledning tillkommer externa kunder. Regelverket för koncession bör beakta denna typ av utveckling.

Vid undantag är det viktigt att beakta den förlorade kopplingen till elmarknaden. En väl fungerande elmarknad är i sig ett uttalat politiskt mål som exempelvis motiverar den kommande elmarknadshubben och övergången till en elhandlarcentrisk marknadsmodell. En utveckling mot undantag från koncessionsplikten får inte motverka dessa mål. Slutkunder och konsumenter bör endast undantagsvis vara anslutna till ett icke-koncessionspliktigt elnät då en bortkoppling från elmarknaden får många konsekvenser, exempelvis inget krav på inbetalning av elberedskapsavgift till Svenska Kraftnät samt avsaknad av möjlighet att få avbrottsersättning enligt ellagen.

Vidare bör undantagen inte vara så pass omfattande att effektiv nätplanering riskeras på grund av suboptimering. Tekniska verken ser en sådan risk när det gäller så kallade "lokala

energisamhällen”. Med egen elproduktion och tillhörande elnät kan dessa enheter över tiden huvudsakligen vara i det närmaste självförsörjande, samtidigt som risken är stor att de anslutningsmässigt ändå behöver kunna försörjas till hundra procent via det lokala elnätet under vissa perioder, exempelvis under en längre period av kyla, mörker och avsaknad av vind. Det leder till ett effektivt nätutnyttjande över tiden.

Det finns en risk att ett utökat undantag från koncessionsplikten kan leda till komplicerade elnätsstrukturer, exempelvis att det i ett geografiskt område finns flera IKN-nät blandat med elnät som omfattas av koncessionsplikt. Detta kan få konsekvenser ur ett elsäkerhetsperspektiv, exempelvis i samband med åtgärdande av störningar. Det kan exempelvis handla om oklara driftsgränser vilket skulle kunna innebära risker för backspänning eller andra elsäkerhetsrisker. Det är därför viktigt att IKN-nät omfattas av tillräckliga krav på exempelvis dokumentation och tillgång till elsäkerhetskompetens.

Tekniska verken konstaterar att det ökade intresset för byggnation av icke-koncessionspliktiga nät idag huvudsakligen drivs av skattetekniska skäl. Det kan inte vara samhällsekonomiskt effektivt att bygga ny infrastruktur i syfte att erhålla förmånligare skatteregler. Därför är det viktigt att följa och främja utvecklingen inom smarta elnät, virtuella kraftverk, aggregatorer och liknande som möjliggör önskat nyttiggörande av energi som en entitet utan särskild konstruktion på det fysiska elnätet. Utvecklingen på dessa områden kan mycket väl göra behovet av nya ledningar av skatteskal obsoleta inom en snar framtid.

Totalförsvarsaspekter på betänkanudet

Säkerhetsfrågor är sedan några år högt prioriterade inom energibranschen. Den nya säkerhetsskyddslagen från 2019 ställer också omfattande krav på elnätsföretag av viss storlek avseende exempelvis systematiskt säkerhetsarbete och incidentrapportering. Föreslagna undantag från koncessionsplikten omfattas inte av dessa krav. Det innebär en risk för att dessa elnät kan bli svaga punkter i det svenska elsystemet ur säkerhetssynpunkt. Då dessa elnät vanligtvis är sammankopplade med övriga elnät på lokalnivå skulle de genom lägre säkerhetskrav kunna utgöra en svaghet som skulle kunna utnyttjas av en antagonist som önskar störa svenska elförsörjning. Denna aspekt bör beaktas vid beviljande av undantag från koncessionsplikt och då i kombination med lämpliga krav på säkerhet för det undantagna elnätet.

Samredovisning

Tekniska verken har inga synpunkter på förslaget om ökade möjligheter till samredovisning. Det är emellertid viktigt att möjligheten att särredovisa olika koncessionsområden som ägs av elnätsföretag inom samma koncern kvarstår. Detta då förutsättningarna för nätverksamhet i olika nätkoncessionsområden kan vara mycket olika.

Angående utbyggnad av regionnät med stöd av områdeskoncession

Tekniska verken har inga synpunkter på förslaget att utbyggnad av regionnätet på lägre spänningsnivåer ska kunna ske med stöd av nätkoncession för område. Många lokalnätsföretag har emellertid egen linjekoncession för ledningar med spänningsnivåer på regionnätetsnivå. Dessa är vanligtvis planerade och integrerade i befintligt lokalnät med områdeskoncession för att optimera lokal nätdrift. Sådana lokal förutsättningar måste beaktas i samband med givande av områdeskoncession för regionnät till annan aktör än den lokala områdeskoncessionsinnehavaren. Detta då det finns en risk att förändrade regionnätetsförbindelser kan påverka lokala driftförhållanden.

Fortsatt dialog

Tekniska verken hoppas att Infrastrukturdepartementet kommer att beakta dessa synpunkter. Vi välkomnar frågor på detta remissyttrande.

Med vänlig hälsning

Peter Ols

Vice vd Tekniska verken Linköping Nät AB